

14. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1942 oli seuraava:

Joulukuun 17 p:nä 1941 pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto valitsi oikeusaputoimiston johtokuntaan v:ksi 1942 seuraavat jäsenet: oikeusneuvosmies G. Nyberghin, varatuomarit E. Tulenheimon ja R. Nybomin, asianajaja N. Arosen sekä liittosihteeri A. Sumun. Näistä johtokunta valitsi puheenjohtajaksi oikeusneuvosmies Nyberghin ja varapuheenjohtajaksi asianajaja Arosen. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli varatuomari E. Tulenheimo.

Johtokunnalla oli vuoden aikana neljä kokousta, joissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajan tointa hoiti edelleen varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa varatuomari Y. Hämesalo. Toimistoapulaisena oli lakitieteenylioppilas S. Lindegrén, joka maaliskuun 24 p:stä toukokuun 3 p:ään nautti sairauslomaa sijaisenaan konttoristi H. Näntö. Kesälomasijaisina toimistossa olivat varatuomari H. Miilunmäki ja neiti T. Miilunmäki.

Toimiston menosääntö nousi kertomusvuonna 227 092 mk:aan edellisenä vuonna oltuaan 224 312 mk. Vuoden aikana saatiin lisämäärärahaa 361: 20 mk valaistusmäärärahaan sekä yleiseltä kalustotililtä 846: 70 mk tuolien hankkimiseksi toimiston huoneistoon.

Oikeusaputoimisto sai kertomusvuonna entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt). Sitä paitsi oltiin molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimaassa toimivien oikeusaputoimistojen kanssa.

Muuten oikeusaputoimiston toiminta jatkui entiseen tapaan. Sota-aika vaikutti edelleen jossain määrin toimiston toimintaan. Asiakkaiden ja asiain luku on koko sota-aikana ollut jonkin verran normaalia vähäisempi. Sotilasasiat, etenkin sotilasvuokrat, aiheuttivat lisäyksiä kirjallisiin tehtäviin. Työpalkkariidat vähentyivät vallitsevista hyvistä työoloista johtuen. Jäljempänä seuraavat numerotiedot valaisevat tarkemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna.

Käyntien luku oli 8 952, v. 1941 10 064, v. 1940 11 609 ja v. 1939 12 369.

Eri kuukausien osalle käynnit jakaantuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	K ä y n t e j ä		Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	K ä y n t e j ä	
		kaikkiaan	päivää kohden			kaikkiaan	päivää kohden
Tammikuu	25	862	34.5	Heinäkuu	27	919	34.0
Helmikuu	24	664	27.7	Elokuu	26	757	29.1
Maaliskuu	25	774	31.0	Syyskuu	26	791	30.4
Huhtikuu	24	870	36.3	Lokakuu	27	685	25.4
Toukokuu	25	720	28.8	Marraskuu	25	602	24.1
Kesäkuu	25	811	32.4	Joulukuu	25	497	19.9
				Yhteensä	304	8 952	29.4

Kuten edellä olevasta yhdistelmästä ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoimena 304 päivää. Käyntien luku päivää kohden oli 29,4 niiden edellisenä vuonna ollessa 33,9 ja v. 1940 38,3.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 69 ja pienin 6.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammatin y.m. niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1 425, joista 1 404 oli kertomusvuonna tulleita ja 21 edellisestä vuodesta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1 647, niistä hakemuskirjoja 929.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittivät seuraavasti:

Ammatti	Mp	Np	Yht.	Ammatti	Mp	Np	Yht.
Ajomiehiä	3	—	3	Naimisissa olevia naisia	—	738	738
Asentajia	10	—	10	ja leskiä	—	7	7
Asiapoikia	4	—	4	Neitejä	—	1	1
Autonkuljettajia	40	—	40	Näyttelijöitä	—	16	16
Edustajia	5	—	5	Ompelijoita	—	19	19
Ent. kauppiaita	2	—	2	Palvelijoita	—	2	2
Ent. kelloseppiä	1	—	1	Partureita	4	—	4
Ent. talollisia	4	1	5	Peltiseppiä	—	5	5
Farmaseutteja	1	—	1	Pesijöitä	2	—	2
Hierojia	—	4	4	Poliisikonstaapeleita ...	10	—	10
Hiojia	4	—	4	Putkityöntekijöitä	16	—	16
Hitsaajia	3	—	3	Puuseppiä	—	3	3
Kaapelineristäjiä	2	—	2	Raitiotievaununrahast...	1	—	1
Kampaajia	—	4	4	Rakennusmestareita ...	11	1	12
Keittäjiä	1	6	7	Rakennustyöntekijöitä .	2	—	2
Kiüllottajia	1	—	1	Rautatieläisiä	—	13	13
Kirjaltajia.....	4	1	5	Ravintola-apulaisia	—	4	4
Kirjapainotyöntekijöitä.	4	3	7	Sairaanhoidajattaria	—	4	4
Kirjeenkantajia	1	—	1	Sanomalehdenmyyjiä ...	4	—	4
Kirvesmiehiä	19	—	19	Sementtityöntekijöitä ..	—	20	20
Kivityöntekijöitä.....	10	—	10	Siivojia	—	1	1
Koneenkäyttäjiä	3	—	3	Silittäjiä	2	—	2
Konttoristeja	2	8	10	Sorvaajia	5	—	5
Kulkukauppiaita	11	4	15	Sotamiehiä	7	—	7
Kutojia	—	2	2	Suutareita	9	—	9
Kylvettäjiä	—	2	2	Sähkötyöntekijöitä	1	—	1
Laitosmiehiä.....	2	—	2	Taidepiirtäjiä	6	3	9
Laijureita	1	—	1	Talonmiehiä	1	4	5
Lasinleikkaajia.....	1	—	1	Tarjoilijoita	5	17	22
Leipureita	1	5	6	Työntekijöitä (edell.mai-	96	41	137
Levyseppiä	4	—	4	nitsemattomia).....	4	1	5
Liikeapulaisia	5	9	14	Vaatureita	8	—	8
Liikemiehiä	1	—	1	Vahtimestareita	9	—	9
Lämmittäjiä	1	—	1	Valimotyöntekijöitä	2	1	3
Lääkäreitä	1	—	1	Valokuvaajia	8	—	8
Maalareita	15	—	15	Varastoapulaisia	3	—	3
Merimiehiä	5	—	5	Verhoilijoita	9	—	9
Metallityöntekijöitä	6	—	6	Viilajia	6	—	6
Modisteja	—	1	1	Yövärtijoita	—	—	—
Musiikkereita	3	—	3				
Muurareita	13	—	13				
				Yhteensä	425	951	1 376

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Yleisiä veroja koskevia asioita	103
vuokrariitoja	41	Holhousasioita	12
työ- ja palkkariitoja	108	Vähäpätöisiä rikosasioita	2
muita velkomisjuttuja	30	Toimeksiantoja	13
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	16	Sotilasavustuksia	446
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilashuoltoeläkkeitä koskevia asi-	
avioiriitoja	12	oita	72
avioeroja	121	Tapaturma-asioita	17
perheen elatusasioita	133	Tiedusteluja, hakemuksia, valituk-	
kuolleeksi julistamisia	6	sia y.m.....	228
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ...	57		
Testamenttioikeuteen kuuluvia asi-		Yhteensä	1 425
oita	8		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 404 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	283	Juttuja, joissa toimisto otti haas-	
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	131	teen, mutta ei ajanut loppuun..	30
Erinäisistä syistä jätetty sillensä..	40		
Annettu eri viranomaisille	920	Yhteensä	1 404

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 920 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	19	Helsingin kaupungin:	
Valtioneuvosto.....	4	kaupunginhallitus	25
Valtiovarainministeriö	5	maistraatti	16
Sisäasiainministeriö.....	2	tutkijalautakunta	32
Kulkulaitosten ja yleisten töiden mi-		ensimmäinen kaupunginvouti	8
nisteriö	5	raastuvanoikeus	35
Oikeusministeriö	1	poliisilaitos	1
Puolustusministeriö	6	huoltolautakunta	3
Sosiaaliministeriö	274	kansakoulujen johtokunnat	2
Kansanhuoltoministeriö	1	kansanhuoltolautakunta	1
Korkein oikeus	19	huoneenvuokralautakunta	2
Korkein hallinto-oikeus	40	vuokrantarkastuslautakunta	2
Turun hovioikeus	9	työvoimalautakunta	10
Uudenmaan läänin maaherra	262	Helsingin suojeluskuntapiirin esikunta	1
Hämeen läänin maaherra	3	Kutsuntalaitoksen keskuslautakunta	1
Viipurin läänin maaherra	1	Kotijoukkojen esikunta	29
Uudenmaan läänin kansanhuoltopiir-		Helsingin pitäjän:	
rin piiritoimisto	5	kihlakunnan kruununvouti	1
Uudenmaan läänin tulo- ja omaisuus-		kihlakunnan oikeus.....	6
verotuksen tarkastuslautakunta ...	1	tuomiokunnan tuomari	3
Rautatiehallitus	2	Raaseporin tuomiokunnan tuomari ...	1
Posti- ja lennätinhallitus	1	Tuusulan tuomiokunnan tuomari	1
Kansaneläkelaitos	1	Espoon kunnallislautakunta	1
Vakuutusneuvosto	41	Keravan kauppalanhallitus	2
Valtion tapaturmatoimisto	31	Korpilahden kunnallislautakunta.....	1
Liikevaihtoverokonttori	1	Maaningan kunnallislautakunta	1
		Irtaimiston sotavahinkoyhdistys	1
		Yhteensä	920

Se seikka, että 40 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 30 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin kertomusvuonna 177 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 131 asiaa, joista 125 juttua voitettiin ja 6 hävittiin. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin toimiston puolesta 260 kertaa 145 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 304:ään, esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.
